

Aprob,
Avocatul Poporului,
Renate Weber

RAPORT

privind vizita efectuată la
Centrul de Reținere și Arestare Preventivă
din cadrul Inspectoratului de Poliție al Județului Buzău,
la data de 19 aprilie 2019

Sumar:

Prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei efectuate la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție al Județului Buzău, este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea vizitei**
- 2. Constatările rezultate din vizita efectuată**
- 3. Recomandări**

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Prin Legea nr. 109/2009, *România a ratificat Protocolul opțional* (denumit în continuare OPCAT), adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului, fiind desemnat să îndeplinească atribuțiile de *Mecanism Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție* (denumit în continuare MNP).

Scopul MNP, în sensul prevederilor art. 19 raportat la art. 4 din OPCAT, coroborate cu dispozițiile art. 2 alin. (2), art. 35 lit. (a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, *este acela de a examina/monitoriza în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor aflate în locuri de detenție în vederea consolidării protecției acestora împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante*, prin vizitarea, anunțată sau inopinată, a locurilor de detenție.

Prin urmare, în aplicarea mandatului său, potrivit dispozițiilor OPCAT și Legii nr. 35/1997, republicată, antecitate, **la data de 19 aprilie 2019, MNP a efectuat o vizită inopinată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă** din cadrul Inspectoratului de Poliție al Județului Buzău (abreviat, Centru sau CRAP Buzău și IPJ Buzău).

Echipa MNP, pluridisciplinară, a fost compusă din reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului, consilieri MNP, respectiv Izabela Cernavodeanu - jurist, Savu Ciofu - medic, precum și un reprezentant al Organizației Neguvernamentale „Fundația pentru Apărarea Cetățenilor împotriva Abuzurilor Statului” (FACIAS) - Raluca Grumăzescu.

Vizita a avut ca **obiectiv** principal verificarea tratamentului acordat persoanelor private de libertate sub aspectul prevenirii torturii, relelor tratamente și tratamentelor degradante, verificarea procedurii de audiere și a duratei de ședere în arest a persoanelor custodiate față de care au fost dispuse măsuri preventive, verificarea stării de sănătate a acestora la depunerea în centru, precum și a oricăror alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție – MNP.

1¹. Cooperarea conducerii unității de poliție vizitată cu membrii echipei MNP

Conducerea unității de poliție vizitate, șef IPJ Buzău - Laurențiu Pantazi, comisar șef de poliție, adjunct șef IPJ Buzău - Constantin Octavian Florentin, comisar șef de poliție și șeful CRAP Buzău - Ionuț Mihai Mivu, comisar de poliție au dat dovadă de disponibilitate și flexibilitate pentru comunicarea directă cu membrii echipei MNP, atât în cadrul discuțiilor prealabile ce au vizat obiectivele vizitei, aspectele referitoare la organizarea, condițiile și atribuțiile centrului, cât și pe parcursul desfășurării efective a vizitei.

2. Concluziile MNP după efectuarea vizitei și întreprinderile avute cu persoanele custodiate de Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Buzău

Informații generale despre Centru

La data efectuării vizitei, CRAP Buzău își desfășura activitatea în **demisolul clădirii** din incinta Inspectoratului de Poliție Județean, cu sediul în Strada Chiristigii, nr. 8 - 10, municipiul Buzău și funcționa în baza dispozițiilor Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 și Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora.

Cu privire la amplasarea Centrului la demisolul clădirii, se cuvine a sublinia și reitera propunerea făcută de Avocatul Poporului încă din anul 2015, prin Raportul special privind condițiile de detenție din penitenciare și centre de reținere și arestare preventivă, factori determinanți în respectarea demnității umane și a drepturilor persoanelor private de libertate, respectiv: *"identificarea unor locații care ar putea fi preluate în administrarea unor centre de reținere și arestare preventivă, și, nu în ultimul rând, construcția unor noi centre care să înlocuiască actualele "beciuri", astfel ca acestea să corespundă standardelor europene sub aspectul suprafeței, volumului, ventilației, satisfacerii nevoilor fiziologice în condiții de intimitate, prin alocarea de resurse bugetare adecvate și accesarea unor fonduri europene semnificative"* (p. 192, raport disponibil online la adresa http://avp.ro/rapoarte-speciale/raport_special_mnp_decembrie2015.pdf).

În interiorul Centrului, *în spațiile comune*, inclusiv în curtea de plimbare, cât și în exteriorul clădirii, existau mijloace tehnice de supraveghere video, montate în scopul prevenirii producerii unor evadări sau a altor evenimente negative.

La 19 aprilie 2019 (data vizitei), Centrul avea în custodie **23 de persoane private de libertate, una dintre acestea fiind de sex feminin**. Nu erau custodiați minori, persoane cu dizabilități, cetățeni străini, persoane consumatoare de droguri sau persoane aflate în refuz de hrană. De asemenea, din documentele verificate și din discuțiile purtate cu conducerea unității de poliție în cauză, a reieșit că nu au fost înregistrate decese, sinucideri sau tentative de sinucidere ale persoanelor private de libertate.

Centrul era organizat în zona administrativă și sectorul de deținere. Zona administrativă era compusă din: birouri de lucru pentru personal (șef CRAP, șef de tură, polițiști etc.), un oficiu de distribuție a alimentelor, spațiu destinat efectuării percheziției (cabină cu perdea), cameră destinată acordării dreptului la vizită/pachet, cameră pentru

convorbiri telefonice – unde erau afișate instrucțiuni pentru folosirea telefonului și o listă cu datele de contact ale unor instituții publice și organizații neguvernamentale, care puteau oferi sprijin persoanelor arestate.

Sectorul de deținere era compartimentat astfel încât să asigure cazarea persoanelor private de libertate conform principiului separării femeilor de bărbați și a tinerilor de ceilalți majori, în cadrul Centrului fiind amenajate **10 camere de cazare**, dotate cu cazarmament nou (paturi și saltele noi, conform Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018), TV, aer condiționat, masă și scaune, grup sanitar propriu, monovolum (de tip antivandal). De asemenea, în fiecare cameră existau mape cu drepturile și obligațiile persoanelor custodiate, Regulamentul de ordine interioară, extras din legi (Cod Penal, Legea nr. 254/2013 etc.).

Din cele 10 camere de deținere, în opt camere erau instalate 3 paturi (un ansamblu cu două paturi suprapuse și un pat individual), iar în două camere erau instalate 4 paturi (două ansambluri cu două paturi suprapuse), acestea din urmă fiind destinate cazării persoanelor private de libertate de sex feminin și minore. Însă, se cuvine a sublinia **deficiențele reținute** de membrii echipei MNP, respectiv:

- **unele camere erau neigienizate, nezugrăvite, cu pardoseala (mozaic) foarte uzată** (spre exemplu: **Camera 2** - destinată cazării minorilor, **Camera 9**),

- **nu exista nicio cameră de cazare dotată corespunzător pentru persoanele cu dizabilități,**

- **nu erau amenajate căi de acces pentru persoanele cu dizabilități.**

În ceea ce privește și alte condiții de detenție asigurate persoanelor private de libertate, membrii echipei MNP au reținut existența curții de plimbare, dotată cu 2 bănci și o zonă adăpostită pentru intemperiiile vremii (ploi, soare puternic), o cameră în care era instalată o masă de tenis și o sală de sport dotată cu 2 biciclete și 2 spaliere (supravegheate video), spațiu destinat sectorului medical, cameră destinată executării sancțiunii disciplinare cu izolarea, spălătorie, magazii pentru păstrarea bunurilor personale ale persoanelor private de libertate, punct comercial și un sector de acordare a dreptului la vizită. Centrul avea amenajate și un punct de primire (nesupravegheat), o bibliotecă dotată cu cărți, dispoziții legale și documente privind executarea pedepselor, Regulamentul de ordine interioară, *drepturile și obligațiile persoanei private de libertate, traduse în mai multe limbi străine*, inclusiv Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului și pliante cu MNP, o cameră cu destinație de frizerie și o cameră pentru exercitarea dreptului la convorbiri telefonice (ambele supravegheate video).

Structura de personal cuprindea 23 de persoane, respectiv: un șef centru (ofițer) și 22 agenți de poliție. La data vizitei erau **2 posturi vacante: un post agent de sex feminin și un post șef de tură.**

Legislația națională, cât și prevederile internaționale, stipulează că, în cazul în care în centru sunt custodiate persoane private de libertate de sex feminin, *”serviciul de pază și supraveghere se asigură obligatoriu și de către un polițist de sex feminin, ... iar dacă centrul nu are încadrat suficient personal de sex feminin pentru a asigura serviciul de pază și supraveghere, administrația centrului dispune măsurile necesare exercitării temporare a acestui serviciu de către personal de sex feminin din cadrul altor structuri* – art. 190 alin. (3) și (4) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, aprobat prin Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018.

Legat de acest aspect - femeile private de libertate, Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratatelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT) precizează următoarele:

*23. Precum a subliniat CPT-ul în al 9-lea Raport General al său, **personalul mixt constituie o garanție importantă împotriva rețelor tratamente în locurile de detenție. Prezența unui personal masculin și feminin poate avea efecte benefice atât în termeni etnici, cât și pentru a favoriza un grad de normalitate într-un loc de detenție.***

Personalul mixt permite și o desfășurare adecvată a personalului atunci când se efectuează sarcini delicate, precum percheziția. În această privință, CPT-ul ține să sublinieze că persoanele private de libertate nu trebuie percheziționate decât de personal de același sex și că orice percheziție care implică dezbrăcarea unui deținut nu trebuie efectuată în prezența personalului de supraveghere de sex opus.

Totuși, un aspect pozitiv reținut de membrii echipei de vizită a fost acela că, persoana de sex feminin custodiată de centru, sosită cu două zile anterior vizitei MNP de la Penitenciarul de Femei Ploiești – Târgșorul Nou, **a avut în componența escortei și un agent de sex feminin.**

Referitor la procedura de audiere și a duratei de ședere în arest a persoanelor custodiate

Din discuțiile purtate cu conducerea Centrului, precum și din verificarea documentelor a reieșit că **persoanele custodiate nu erau audiate în Centru**, audierea acestora realizându-se la sediul organelor judiciare care solicitaseră acest lucru și care, cele mai multe dintre acestea, nu aveau sediul în aceeași clădire cu CRAP Buzău. Spre pildă, Serviciul de Combatere a Crimei Organizate – SCCO, Biroul Investigații Criminale – BIC și Postul de Poliție – PP aveau sediul la Poliția Municipiului Buzău, diferite unități de parchet (Parchetul de pe lângă Tribunalul Buzău, DIICOT ș.a.).

În ceea ce privește durata de ședere în arest, analizarea documentelor puse la dispoziția echipei de vizită de către conducerea unității de poliție (dosarele persoanelor custodiate la momentul vizitei, Registrul evidență a scoaterilor din centru nr. 177/03.01.2019 ș.a.) au relevat că **perioada cea mai lungă de ședere în arest a unei persoane private de libertate era de 3 luni, iar cea mai scurtă de 2 de zile.**

Din cele 23 de persoane private de libertate custodiate de CRAP Buzău la data vizitei, 20 erau arestate preventiv, iar 3 erau condamnate, una din cele 3 persoane condamnate fiind de sex feminin.

Alte aspecte

Echipa de vizitare a examinat registrele puse la dispoziție de către conducerea unității, precum: •Registrul de evidență a citărilor telefonice (în anul 2019, apăreau înregistrate 9 persoane), •Registrul de evidență a solicitărilor la consultații medicale (în anul 2019, erau înregistrate 61 de persoane), •Registrul de intrări – ieșiri din instituții.

Corespondența scrisă a persoanelor private de libertate reprezenta scrisori primite de la familie, rude, prieteni, diverse autorități (inclusiv judecătorești), organizații neguvernamentale (ONG-uri) etc.

Corespondența se primea de către personalul centrului, se scana la aparatul cu raze X și se verifica dacă destinatarul se afla în incinta centrului. Ulterior, corespondența se distribuia de către personalul centrului la fiecare cameră de deținere, unde era remisă după identificarea destinatarului, care semna pentru înmânarea/primirea corespondenței.

Plicurile se deschideau, fără a fi citite, în prezența persoanei private de libertate, pentru a se verifica dacă exista ceva în plic, în scopul prevenirii introducerii în centru a drogurilor, substanțelor toxice, explozibililor sau a altor asemenea obiecte a căror deținere este interzisă.

Persoanele private de libertate aveau dreptul de a efectua convorbiri telefonice, pe cheltuiala lor, de la aparatele telefonice instalate în incinta sectorului de deținere. Acestea aveau caracter confidențial și se efectuau sub supravegherea vizuală a unui agent supraveghetor.

Persoanele ce puteau fi contactate de către persoanele private de libertate se indicau în cererea scrisă formulată de acestea (numele și numărul de telefon), care se supunea spre aprobare șefului CRAP Buzău.

Persoanele custodiate puteau efectua zilnic apeluri telefonice zilnice, în intervalul orar: 9:00-12:00; 15:00-18:00, precum și în cursul activităților desfășurate de acestea.

Cardul pentru efectuarea apelurilor telefonice era nominal și se primea pe baza cererii făcute de persoana privată de libertate, neputând fi înstrăinat unei alte persoane private de libertate și nici multiplicat, întrucât, potrivit prevederilor legale, astfel de fapte constituie abateri disciplinare și se sancționează conform reglementărilor legale.

Aspecte rezultate din întrevederile/discuțiile avute cu persoanele custodiate

Din lista persoanelor private de libertate custodiate de CRAP Buzău la data vizitei, pusă la dispoziția membrilor echipei MNP, la solicitare, au fost selectate persoane private de libertate pentru interviuri, în mod aleatoriu. Cele mai multe dintre persoanele selectate și-au dat acordul de a participa la interviu. Interviul persoanelor selectate a avut caracter confidențial, fiind abordate teme privind respectarea drepturilor acestora (spre pildă: informarea unui terț cu privire la reținerea/arestarea acestora, acces la medic, avocat, condiții de cazare etc.).

La data vizitei erau custodiate persoane de diferite vârste, sex, etnii etc., din discuțiile purtate cu acestea rezultând că în cadrul Centrului nu se făceau discriminări de tratamente bazate pe naționalitate, etnie, religie, sex, origine socială sau alte criterii.

Persoanele custodiate intervievate de către membrii MNP au declarat că relația cu cadrele era una pozitivă, precizând că acestea acordau atenție și reușeau să evite relațiile conflictuale dintre persoanele private de libertate, încurajându-le să se ajute între ele.

De asemenea, persoanele intervievate au susținut că, în general, erau mulțumite de condițiile de cazare, singura problemă sesizată fiind **discontinuitate în furnizarea apei calde**.

În ceea ce privește dreptul la corespondență, persoanele private de libertate au declarat că se respecta procedura, în sensul că aceasta era adusă de către agentul supraveghetor, se desfășura plicul în prezența destinatarului, fără a fi citit și după verificare, se înmâna acestuia, pe bază de semnătură. Toate persoanele intervievate erau convinse că nu le era citită corespondența de altcineva în afara lor. De asemenea, persoanele intervievate au precizat că, în cazul în care doreau să expedieze corespondența, acestea înmânau plicurile agentului supraveghetor, la apelul de dimineață, pentru fi introduse în cutia poștală.

Referitor la dreptul la vizită și convorbiri telefonice, persoanele private de libertate au menționat că și acestea erau respectate de către personalul centrului, precizând că în intervalul orar specificat se puteau efectua convorbirile telefonice, neexistând probleme în această privință.

În cadrul centrului exista un oficiu de distribuție a alimentelor, hrana persoanelor private de libertate fiind asigurată de la popota IPJ Buzău. În acest oficiu erau depozitate și alimentele cumpărate/primate de persoanele custodiate.

Asistența medicală

Starea de sănătate a persoanelor custodiate la depunerea în centru era una bună, aparent, fără leziuni, iar pe parcursul șederii lor în centru s-a păstrat.

Examinarea fișelor medicale de consultații ale persoanelor private de libertate a relevat că, de regulă, erau corect întocmite, iar medicația administrată concorda cu diagnosticul afecțiunii acute și cu patologia cronică. Spre exemplu, în cazul persoanele custodiate care sufereau de hipertensiune arterială sau ciroză hepatică, medicația acestora era preluată și administrată încă de la primirea în centru, prin pungi personalizate. Însă, s-a reținut ca **deficiență** că, **unele fișe medicale de consultații nu aveau corespondent cu consemnările din Registrul de consultații și Raportul de activitate al asistentului medical** – adică, prima consultație să fie înregistrată în toate cele 3 documente precitate (fișa medicală de consultații, registrul de consultații și raportul de activitate al asistentului medical). În situația în care asistentul medical vede primul caz, acesta să-l consemneze în Raportul său de activitate, iar după, să-l prezinte medicului în funcție de gravitate.

Din verificarea evidenței primare, registre de consultații, internări, tratament, de boli cronice etc. și discuțiile purtate cu personalul medical au rezultat următoarele:

- nu existau neconcordanțe între medicația și diagnosticul confirmat sau prezumtiv;
- în Registrul pentru evidența femeilor gravide erau doar două consemnări din anul 2016;

- nu au fost cazuri care să fie trimise pentru examinări clinice, cu excepția unui singur caz pentru TBC, infirmat în luna martie 2019, prin testare la IDR cu tuberculină în spital. Personalul medical a menționat membrilor echipei MNP că nu a avut, până în momentul vizitei, cazuri de HIV, TBC sau boli cu transmitere sexuală;

- **Registrul de mărci traumatice era sub formă de note**, fiind consemnat un singur caz prezentat cu *echimoză periorbitală avută anterior arestării*;

- în Registrul de consultații erau consemnate diagnostice precum: fractură veche de mandibulă, cu mult anterior reținerii cu tratament antalgic ocazional, fractură veche de antebraț cu tratament antalgic ocazional etc.

Referitor la diagnosticele privind fracturi, echimoze etc., din discuțiile purtate cu persoanele custodiate de Centru, precum și din observațiile directe ale membrilor echipei de vizită s-a concluzionat că nu erau neconcordanțe față de aspectele consemnate în registru, persoanele în cauză fiind diagnosticate corect.

- cei doi medici care asigurau asistența medicală atât persoanelor private de libertate, cât și personalului angajat al Centrului, erau nemulțumiți de faptul că **nu aveau un cabinet medical, activitatea fiind desfășurată în cabinetul asistentului medical al centrului**, aceștia sosind la apelul asistentului medical sau/și după caz, al polițistului.

Față de cele expuse, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/199 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată,

Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

conducerii Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Buzău

să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. identificarea unei locații în care să funcționeze centrul de reținere și arestare preventivă, care să corespundă standardelor europene sub aspectul suprafeței, volumului, ventilației și care să nu fie situată la demisolul vreunei clădiri;

2. igienizarea tuturor camerelor de deținere și schimbarea pardoselii (mozaic) uzate, în termen de trei luni de la primirea acestui raport, motivat de faptul că la data vizitei unele camere erau neigienizate, nezugrăvite și cu pardoseala foarte uzată (spre exemplu: Camera 2 - destinată cazării minorilor, Camera 9);

3. urgentarea amenajării și dotării în mod corespunzător a cel puțin a unei camere pentru persoane private de libertate cu dizabilități, conform Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora - art. 12 alin. (16), în termen de trei luni de la primirea acestui raport, întrucât, la momentul vizitei nu era amenajată nicio astfel de cameră de cazare pentru persoanele cu dizabilități;

4. urgentarea amenajării unor căi de acces pentru persoanele cu dizabilități, conform Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018 - art. 12 alin. (15), în termen de trei luni de la primirea acestui raport, ținând cont că la momentul vizitei acestea nu existau;

5. urgentarea demersurilor în vederea ocupării celor două posturi vacante, respectiv un post agent de sex feminin și un post șef de tură, având în vedere că la data vizitei centrul avea în custodie și persoane de sex feminin și nu avea angajați agenți de sex feminin;

6. în situațiile în care sunt custodiate persoane de sex feminin, dispunerea măsurilor pentru asigurarea permanenței unor agenți de sex feminin, care să asigure paza, supravegherea și, la nevoie, transferul persoanelor private de libertate de sex feminin;

7. amenajarea unui cabinet medical cu program de activitate stabilit în acord cu comandantul centrului;

8. întocmirea unui registru special pentru mărci traumatiche sau a semnelor fizice de rele tratamente/abuzuri sau tortură a persoanelor custodiate, în care se va consemna anul, luna, ziua și ora examenului medical, datele de identificare ale persoanei private de libertate, descrierea urmelor de violență, proveniența acestora conform afirmațiilor persoanei private de libertate și recomandările medicale, în baza art. 72 din Legea nr. 254/2013, coroborat cu art. 159 alin. (8) din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 (dispozițiile se referă la examenul medical) și pct. 74 din Normele CPT, capitolul Documentarea și raportarea dovezilor medicale de maltratare (p. 100), raportat la art. 110 din Legea nr. 254/2013;

9. consultațiile medicale să fie înregistrate în fișa medicală de consultații, registrul de consultații și raportul de activitate al asistentului medical, având în vedere că la data vizitei, unele fișe medicale de consultații nu aveau corespondent cu consemnările din registrul de consultații și raportul de activitate al asistentului medical;

10. asigurarea apei calde de cel puțin două ori pe săptămână, care să permită persoanelor private de libertate posibilitatea de a face baie cu apă caldă, ținând cont că, la momentul vizitei, membrii echipei MNP au reținut, la sesizarea persoanelor custodiate, că nu aveau apă caldă de două ori pe săptămână. Or, în acest fel, pe de o parte nu se respectă prevederile Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018 – art. 169 alin. 2, iar pe de altă parte prevederile Regulamentului de Ordine Interioară al Centrului – Capitolul XII, unde se menționează că instalațiile sanitare din camerele de încarcerare, racordate la rețeaua de apă a orașului, funcționează 24/24 de ore apă caldă și rece. În plus, o igienă necorespunzătoare în detenție poate cauza sindromurile deficiențelor de vitamine.

